

عنوان: نقش استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا و اختلال های روانی درپیش بینی سوء مصرف مواد آرام بخش در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

Perceived Stress, Alexithymia, and Psychological Health as Predictors of Sedative Abuse

نادر رجبی،

نویسندگان:

علی زکی یی،

محل چاپ: Korea Journal of Family Medicine

استفاده غیر قانونی و سوء مصرف داروهای آرام بخش علاوه بر اثرات روحی، آسیبهای جسمی فراوانی نیز به فرد وارد میکند. این داروها مکانیزم عادی فعالیت بدن را مختل کرده و در صورت مصرف مداوم می توانند به مرگ منجر شوند. همچنین از نظر اجتماعی نیز وابستگی به داروهای آرام بخش مشکلزا بوده و میتواند باعث لطمه وارد شدن به سایر جنبه های زندگی فرد معتاد از جمله خانواده، کار و امور مالی شود و این در حالی است که آگاهی چندانی درباره عوامل جمعیتشناختی و بالینی موثر در سوء مصرف مواد آرامبخش وجود ندارد.

زیان های سومصرف مواد و دارو های آرامبخش و تحقیقات اندک در خصوص سازه های روانشناختی که بتواند پیش بینی کننده مصرف دارو گردد، لزوم توجه بیشتر به این مساله را بیش از پیش ضروری ساخته است. با توجه به اثرات زیان بار استفاده غیرمجاز از این داروها خصوصا در بین دانشجویان که سرمایه های اصلی یک کشور هستند، مبیایست عوامل موثر در استفاده از آنها را شناخت. عوامل گوناگونی در این امر دخیل است که می توان به زمینه های فرهنگی و اجتماعی و خصایص روانی و شخصیتی افراد اشاره نمود. یکی از این عوامل می تواند استرس باشد، که در این پژوهش از آن به عنوان استرس ادراک شده نامبرده شده است. استرس ادراک شده حالتیافرایندی روانشناختی است که طی آن فرد بهزیستی جسمی و روانشناختی خود را تهدیدآمیز ادراک می کند. در اینجا ایجاد استرس بستگی به چگونگی برداشت و درک فرد از موقعیت ها و حوادث دارد به طوری که ممکن است یک موقعیت برای فردی بی خطر و برای دیگری به صورت یک تهدید درک شود بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا (مشکل در بیان و شناسایی هیجان های خود و دیگران) و اختلال

های روانی درپیش بینی استفاده از مواد آرام بخش در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه در سال ۱۳۹۳ انجام پذیرفت.

نوع مطالعه مقطعی تحلیلی بود و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بود که در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ مشغول به تحصیل بودند، روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای بود که از بین دانشکده-های مختلف ۵۶۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شد. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه های استاندارد استرس ادراک شده (Perceived stress scale)، کوهن و همکاران (۱۹۸۳)، آلکسی تیمیا (FTAS-20) و سلامت روان (GHQ-28) استفاده شد. از نرم افزار SPSS-18 و از آزمون های آماری توصیفی و نیز تحلیل ممیز برای تحلیل داده ها استفاده شد.

نتایج پژوهش نشان داد ترکیب خطی متغیرهای استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا و اختلال های روانی درپیش بینی استفاده از مواد آرام بخش نقش دارند و استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا، شکایات جسمانی، اضطراب، و افسردگی در پیش بینی استفاده از موارد آرام بخش نقش دارند اما اختلال در عملکرد اجتماعی در پیش بینی استفاده از مواد آرام بخش نقش ندارد. بر این اساس از بین متغیرهای پیش بین نقش شکایات جسمانی در استفاده از مواد آرام بخش از سایر متغیرها بیشتر بود. براساس نتایج پژوهش شکایات جسمانی نقش بیشتری در پیش بینی سوء مصرف داروهای آرام بخش داشتند، با توجه به اینکه بروز شکایات جسمانی برای فرد ملموس است، فرد ممکن است بدون توجه به این که علت اصلی این دردهای بدنی چیست، جهت تخفیف و تعدیل درد اقدام به مصرف خودسرانه دارو کند. بنابراین در این بخش نتیجه پژوهش قابل تبیین می باشد.

با توجه به نتایج پژوهش می توان نتیجه گرفت که استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا، شکایات جسمانی، اضطراب و افسردگی درپیش بینی استفاده از مواد آرام بخش نقش دارند، و بالا بودن استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا، شکایات جسمانی، اضطراب و افسردگی فرد را به سوی سوء مصرف داروهای آرام بخش سوق می دهد.

درک علل و عوامل زمینه ساز سوء مصرف دارو سبب می شود تا روند پیشگیری، شناسایی درمان و پیگیری به صورت هدفمندی شکل گیرد. پژوهش حاضر نیز در پی دست یافتن به چنین هدفی بود. بنابراین تاکید می شود که در پژوهش های آتی نیز به نقش عوامل شخصیتی و روانی در گرایش به سوء مصرف دارو توجه بیش از پیش معطوف شود. در پایان تاکید می شود که با توجه به حجم و اندازه نمونه نمی توان به سادگی و قاطعیت نتایج پژوهش را به سایر جوامع تعمیم داد. امید است که پژوهش های آینده بر غنای دانش ما در این گستره بیفزایند. با توجه به نتایج پیشنهاد می شود که در جهت کاهش سوء مصرف داروهای آرام بخش نقش استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا و اختلال های روانی لحاظ شود و اقدامات جدی پیشگیرانه از سوی مسئولین دانشگاه ها خصوصا دانشگاه علوم

پزشکی کرمانشاه صورت بگیرد و به مصرف غیرقانونی آرام بخش ها در بین دانشجویان توجه نمایند در این بین وظیفه مرکز مشاوره دانشگاه و اساتید مشاور و معاونت محترم فرهنگی دانشجویی اساسی تر است.

این پژوهش در مجله **Korea Journal of Family Medicine** به زبان انگلیسی در سال ۱۳۹۴ به صورت مقاله علمی پژوهشی و تحت عنوان "نقش استرس ادراک شده، آلکسی تیمیا و اختلال های روانی در پیش بینی سوء مصرف مواد آرام بخش در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه" به چاپ رسیده است.

برای اطلاعات بیشتر می توان به سایت مجله مراجعه نمود:

[/http://www.kjfm.or.kr](http://www.kjfm.or.kr)